

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA ROK 2020

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na terenie gminy Czarnożyły sporządzony został w oparciu o założenia ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. Zgodnie z w/w ustawą jednostki samorządu terytorialnego zobowiązane są do podejmowania działań zmierzających do przeciwdziałania narkomanii poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności:

- 1) działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą,
- 2) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych,
- 3) ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych.

Zgodnie z art.10 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, obejmujących:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.
5. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotknięty ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontaktu socjalnego.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 uwzględnia kierunki działań wynikające z Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii stanowiące zadanie określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020.

Cel operacyjny 2 Narodowego Programu Zdrowia obejmuje profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioranymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

W celu zdiagnozowania w/w problemów na terenie gminy Czarnożyły w IV kwartale 2019r. przeprowadzono badania ankietowe. W badaniach udział wzięli:

- dorośli mieszkańcy gminy - 100 osób,
- uczniowie szkół podstawowych - 150 osób.

Jednocześnie ze statystyk Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnożyłach wynika, że w roku 2016, 2017 i 2018 żadna z rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej nie zgłaszała problemu narkomanii, a z informacji Komisariatu Policji w Białej wynika, iż w roku 2016 nie zatrzymano żadnej osoby w związku z posiadaniem substancji psychoaktywnych, natomiast przestępczość narkotykowa wśród mieszkańców gminy Czarnożyły w roku 2017 dotyczyła 3 osób, w roku 2018 nie odnotowano przestępczości narkotykowej.

Wiele badań wykazało, że współczesna młodzież eksperymentuje równolegle z różnymi substancjami psychoaktywnymi, zarówno legalnymi, jak i nielegalnymi. Substancje nielegalne wprawdzie nie są reklamowane wprost, jednak narkotykowe wizje i doznania są często obecne w kulturze masowej, przede wszystkim na forach internetowych adresowanych do młodzieży czy choćby w popularnych piosenkach. Konsumpcja narkotyków w młodym pokoleniu wzrasta. Dlatego działania zmierzające do ograniczania popytu na narkotyki wydają się ciągle podejściem, z którym można wiązać duże nadzieje.

By móc bliżej przyjrzeć się zjawisku na początku zapytaliśmy młodych respondentów czy zgadzają się z podziałem narkotyków na tzw. „twarde” i „miękkie”.

Większość badanej młodzieży (84% uczniów) nie ma zdania na ten temat, co może wynikać z braku rzetelnej wiedzy. Trzeba w tym miejscu podkreślić, że istniejący podział na narkotyki „twarde” i „miękkie” nie jest właściwy. Należy zdawać sobie sprawę, że jeden i drugi rodzaj to po prostu narkotyk, który w takim samym stopniu prowadzi do uzależnienia, a stosowanie owego podziału wprowadza jedynie w błąd młodych ludzi, którzy myślą, że narkotyki „miękkie” są bezpieczne. Co bardzo niepokojące, taki błędny osąd na ten temat ma 7% uczniów.

Zapytaliśmy respondentów także o to, czy znają ze swojego otoczenia osoby, które „biorą” narkotyki. Na to pytanie odpowiadali już respondenci z wszystkich grup.

Najwięcej badanych osób stwierdziło, że nie zna takiej osoby – znacząca większość uczniów – 91% zadeklarowało taką odpowiedź. Mimo to pojawiały się odpowiedzi, że respondenci znają 1 lub 2 takie osoby (5% uczniów udzieliło takiej odpowiedzi), a nawet takie, które twierdzą, że znają w swoim otoczeniu więcej niż pięć osób używających narkotyków. Trzeba na ten fakt zwrócić szczególną uwagę, gdyż każdorazowy kontakt młodego człowieka z osobą używającą substancji psychoaktywnych zwiększa także u niego ryzyko wystąpienia takich zachowań.

Z używaniem narkotyków związane są pewne umowne poziomy zaawansowania. Niektórzy mogą poprzestać na jedno- lub kilkakrotnym spróbowaniu narkotyku, a jeszcze inni mogą kontynuować swoje doświadczenia i wejść w fazę „eksperymentowania”.

Faza eksperymentowania dla wielu osób może się zakończyć całkowitym zerwaniem kontaktu z narkotykami. Niektórzy wprost mówią o wyraźnym uświadomieniu sobie niebezpieczeństw różnego rodzaju, inni o niespełnieniu oczekiwań, jeszcze inni o jednym i drugim. Niestety niezwykle rzadko zdarza się, że osoby eksperymentujące z narkotykami, poprzestają na tej fazie. Ci, którzy nie rezygnują, wchodzą w kolejną fazę, którą można nazwać fazą używania substancji, która może się przerodzić w nadużywanie. Wielu specjalistów jest zdania, że np. co do heroiny w ogóle nie da się mówić o fazie używania, bo praktycznie każde jej „użycie” jest już nadużyciem. Podobnie sprawa ma się w przypadku dopalaczy.

Zapytaliśmy młodych respondentów o ich własne doświadczenia z narkotykami.

Pośród ankietowanych uczniów szkoły podstawowej 3% przyznało, że miało kontakt z narkotykami. Warto w tym miejscu podkreślić, że jeśli chodzi o narkotyki nie można mówić o bezpiecznej dla organizmu ilości czy o racjonalnym i kontrolowanym ich używaniu. Nawet jednorazowe przyjęcie narkotyku może skutkować uzależnieniem.

Zapytaliśmy także uczniów o to, kiedy ostatnio mieli kontakt z narkotykami, tak więc pytanie dotyczyło bieżącego wskaźnika używania narkotyków (w ciągu ostatnich 30 dni) oraz eksperymentowania z nimi (w ciągu ostatnich 12 miesięcy). Wśród uczniów szkoły podstawowej 25% wskazało na bieżące użytkowanie. Odpowiedzi udzielały tylko osoby deklarujące kontakt z narkotykami.

Zapytaliśmy także młodych ludzi gdzie po raz pierwszy sięgnęli po narkotyk. Pośród uczniów najczęściej wskazań uzyskał dom swój lub kolegi/koleżanki (2 osoby). Po jednej osobie wskazało dyskotekę oraz czas wakacji. Młodzież, która miała kontakt z substancjami psychoaktywnymi została zapytana także o to, jakich substancji używa najczęściej. Mogli oni zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź. Uzyskane odpowiedzi przedstawia tabela. Trzeba w tym miejscu zaznaczyć, że po pierwsze, na to pytanie odpowiedzi udzieliło więcej osób niż wcześniej deklarowało używanie narkotyków, natomiast jedna z osób zaznaczyła wszystkie wymienione w pytaniu odpowiedzi, co jednocześnie sugeruje, że było to tendencyjne i nierzetelne. Dlatego uwagę należy skupić tutaj przede wszystkim na marihuanie oraz coraz bardziej popularnych w ostatnim czasie lekach.

	Szkoła Podstawowa
Marihuana	4
Ecstasy	1
LSD	1
Amfetamina	1
Heroina	1
Kokaina	1
Grzyby halucynogenne	1
Leki	10
Dopalacze	0

Zapytaliśmy także, jak młodzi ludzie oceniają swoją wiedzę związaną z wpływem narkotyków na organizm człowieka oraz na temat skutków ich oddziaływania. Na to pytanie odpowiedzieli mieli udzielić już wszyscy uczniowie.

Bardzo duża część młodzieży jest zadania, że wiedza na temat narkotyków i ich działania na organizm człowieka nie jest wystarczająca. Taką opinię wyraziło 62% uczniów.

Jest to wyraźny sygnał do działania dla osób zajmujących się profilaktyką zwłaszcza wśród młodzieży. Potrzebuje ona rzetelnych informacji dotyczących substancji psychoaktywnych oraz ich zgubnego oddziaływania na organizm człowieka. Warto także przed prowadzeniem działań profilaktycznych zweryfikować faktyczny poziom wiedzy uczniów.

Ostatnie pytanie dotyczyło tego, gdzie można według młodzieży najłatwiej nabyć narkotyki.

Duża część respondentów nie zna miejsc gdzie można kupić narkotyki – 82% uczniów szkoły podstawowej. Niestety pewien odsetek wskazał szkołę, jako miejsce gdzie można nabyć narkotyki (7% wskazań).

Wyniki powyższe wskazują, że duża część pytanym uczniom zna miejsca, gdzie można kupić narkotyki. Owszem, mogą znać jedynie „ze słyszenia”, niekoniecznie sami nabywają narkotyki, jednak sama wiedza już może ułatwić nabycie narkotyku.

Opinie dorosłych respondentów w zakresie oceny swojej wiedzy na temat narkotyków podzieliły się, jednak więcej osób – 62% ocenia swoją wiedzę na temat narkotyków jako niewielką. Pozostałe 38% uważa, że jest ona wystarczająca.

Warto zwrócić uwagę na te dane. Wynika z nich bowiem, że działania profilaktyczne powinny skupiać się nie tylko na młodzieży, ale także na dorosłych. Poprzez działania informacyjne wśród dorosłych, łatwiej ich także angażować we wspólne działania na rzecz młodych ludzi.

Następne pytanie, skierowane do dorosłych mieszkańców gminy, dotyczyło kwestii szkodliwości narkotyków, głównie ich zgubnego wpływu na organizm człowieka. Przeważająca część respondentów uważa zażywanie narkotyków bez względu na częstotliwość za szkodliwe – aż 97% wyraziło taką opinię. Nie można więc mówić o przyzwoleniu na używanie narkotyków przez osoby dorosłe.

W kolejnym pytaniu poruszyliśmy kwestię dostępności narkotyków w środowisku lokalnym i zapytaliśmy o to dorosłych mieszkańców gminy.

Duża część badanych osób – 36% twierdzi, że na terenie gminy narkotyki są powszechne i łatwo je dostać. Narkotyki są trudno dostępne według 4% respondentów. Najwięcej, bo 60% osób nie ma wiedzy na ten temat.

Podsumowując wyniki badań, w prowadzeniu działań profilaktycznych na terenie gminy Czarnożyły tak samo istotne wydają się być strategie oparte na przekazywaniu rzetelnej, adekwatnej do odbiorców wiedzy, a także te, oparte na rozwoju umiejętności psychospołecznych jak np. asertywność, poczucie własnej wartości. Nie należy zapominać, że tymi odbiorcami nie mogą być tylko dzieci i młodzież, ale także istnieje silna potrzeba angażowania rodziców, nauczycieli, pedagogów. Tylko holistyczne podejście do działań profilaktycznych może przynieść zamierzone efekty.

Głównym celem programu jest prowadzenie działań profilaktycznych, informacyjnych, szkoleniowych i edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania narkomanii, kształtowanie zdrowego stylu życia, pomoc osobom uzależnionym osobom zagrożonym uzależnieniem oraz prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu nikotynizmu.

Adresatami programu są głównie osoby zagrożone uzależnieniem i uzależnione od narkotyków, ich rodziny, a w ramach działań profilaktycznych dzieci i młodzież oraz mieszkańcy Gminy Czarnożyły.

Realizatorem zadań ujętych w programie będzie głównie Urząd Gminy Czarnożyły, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czarnożyłach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnożyłach, Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Czarnożyłach, Komisariat Policji w Białej, placówki edukacyjne: szkoły podstawowe, ponadgimnazjalne oraz inne instytucje i osoby zajmujące się problematyką przeciwdziałania narkomanii.

Wskaźnikami realizacji programu i miernikami efektywności programu będzie m.in. liczba udzielonych porad, liczba programów i zajęć oraz liczba ich uczestników, liczba przeprowadzonych kampanii społecznych i ilość zakupionych materiałów edukacyjnych, liczba przeprowadzonych szkoleń i liczba ich uczestników, ilość przeprowadzonych badań.

Na realizację Programu w roku 2020 przewidziano kwotę **20.000,00zł**. Źródłem finansowania są środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Szczegółowe decyzje o przeznaczeniu i wielkości środków na poszczególne zadania podejmować będzie Wójt Gminy.

Zadania związane z przeciwdziałaniem narkomanii:

Lp.	Zadanie	Sposób realizacji	Kierunek działań określony w Narodowym Programie Zdrowia
1.	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin. Finansowanie bieżących kosztów działalności punktu. 2. Współpraca z instytucjami oraz grupami terapeutycznymi w zakresie udzielania fachowej pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin. 3. Finansowanie innych działań indywidualnych i grupowych mających na celu pomoc osobom uzależnionym w przezwyciężeniu nałogu oraz pomoc członkom ich rodzin. 4. Udostępnienie informacji na temat placówek leczenia, interwencyjnych i pomocowych dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków odurzających, substancji psychootropowych i nowych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin oraz dostępu do działań profilaktycznych. 	<p>2.1.1. Działania informacyjne i edukacyjne.</p> <p>2.4.1. Zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej i programów podnoszących jakość życia osób używających szkodliwie i uzależniających.</p>
2.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Działalność informacyjna skierowana do osób dotkniętych i zagrożonych problemem uzależnień. 2. Finansowanie szkoleń dla poszczególnych grup zawodowych związanych z problematyką uzależnień w celu zwiększenia ich kompetencji. 3. Współpraca z podmiotami działającymi w sferze przeciwdziałania narkomanii. 	<p>2.2 Rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii.</p>

3.	<p>Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii i nikotynizmu, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieciuczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działań edukacyjnych, w tym kampanii społecznych, adresowanych do różnych grup docelowych, w szczególności do dzieci, młodzieży i rodziców na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych, a także z pozamedycznego stosowania produktów medycznych, których używanie może prowadzić do uzależnienia. 2. Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych, dydaktycznych i naukowych. 3. Finansowanie szkoleń dla poszczególnych grup zawodowych w celu zwiększenia ich kompetencji. 4. Realizację programów i działań profilaktycznych oraz zdrowotnych przeznaczonych dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych. 5. Wdrażanie programów profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego. 6. Wdrażanie programów rozwijających kompetencje wychowawcze i profilaktyczne rodziców i osób pracujących z dziećmi i młodzieżą sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży. 7. Finansowanie wyjazdów dzieci i młodzieży połączonych z zajęciami o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym. 8. Dofinansowanie konkursów o tematyce antynarkotykowej. 9. Finansowanie ciekawych form spędzania czasu dla dzieci i młodzieży oraz zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych zawierających treści profilaktyczne w celu wykształcenia postaw i umiejętności służących życiu bez nalogów, promowanie sportu i zdrowego stylu życia. 10. Realizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych jako elementu oddziaływań profilaktycznych. 11. Wspieranie przedsięwzięć profilaktycznych, realizowanych przez młodzież i dzieci, skierowanych do grup rówieśniczych. 	<p>2.1.1. Działania informacyjne i edukacyjne.</p> <p>2.2. Rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii.</p> <p>2.3.1. Profilaktyka uniwersalna</p> <p>2.3.2. Profilaktyka selektywna.</p> <p>2.3.3. Profilaktyka wskazująca.</p>
----	---	--	---

		<p>12. Zapewnienie posilku dzieciom uczestniczącym w programach socjoterapeutycznych i opiekuńczo-wychowawczych.</p> <p>13. Realizacja badań ilościowych i monitorujących oraz analiza danych w zakresie środków odurzających, substancji psychoaktywnych i nowych substancji psychoaktywnych.</p>	<p>2.5. Monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania środków odurzających, substancji psychoaktywnych i nowych substancji psychoaktywnych oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych.</p>
		<p>13. Upowszechnianie informacji dotyczących zagrożeń wynikających z używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych, w tym realizacja kampanii informacyjno-edukacyjnych.</p> <p>14. Wdrażanie programów profilaktyki uniwersalnej, wskazującej i selektywnej zalecanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych z zakresu palenia wyrobów tytoniowych.</p> <p>15. Realizacja działań o charakterze profilaktycznym i promocji zdrowia z zakresu palenia wyrobów tytoniowych.</p>	<p>4.2. Działania informacyjno-edukacyjne i profilaktyczne.</p>
<p>4.</p>	<p>Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii</p>	<p>Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych w formie niefinansowej.</p>	<p>-----</p>
<p>5.</p>	<p>Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotknięty ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontaktu socjalnego</p>	<p>Praca socjalna z rodzinami, w których występuje problem uzależnień prowadzona przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.</p>	<p>-----</p>
<p>6.</p>	<p>Zapewnienie możliwości realizacji programu</p>	<p>1. Zakup wyposażenia, materiałów i usług niezbędnych do realizacji programu. 2. Pokrycie kosztu delegacji dla osób biorących udział w szkoleniach.</p>	<p>-----</p>